

Predgovor

Svijet se revizije i računovodstva mijenja velikom brzinom. Nedavni su korporativni skandali i financijski neuspjesi na dramatičan način ukazali na potrebu za žurnom reformom. Svjetska financijska tržišta hitno trebaju kvalitetnije informacije te veću kontrolu i odgovornost nad korporativnim izvršnim direktorima i revizijskim tvrtkama.

Revizija: međunarodni pristup analizira današnju ulogu eksternih revizora i potrebu za širenjem njihove uloge izvan okvira revizije tradicionalnih financijskih izvještaja. Ona predstavlja reviziju na novi način, s fokusom na temeljna, teoretska pitanja koja se odnose na okvir i konceptualnu strukturu revizije na globalnoj razini. To je uravnoteženo s temeljitim i pažljivim razmatranjem revizijske prakse.

Uloga revizora razmatrana je u procesima donošenja poslovnih i ekonomskih odluka na ekonomskom tržištu. Knjiga prikazuje reviziju kao složen proces prosudbi i odluka koje su pod utjecajem svakodnevnih čimbenika ponašanja i okoline, a ne kao samo mehanički proces koji se temelji na standardima. Pokrivena je gotovo sva problematika revizije (kao što su usluge izražavanja uvjerenja i ovjeravanja, revizorovo izvješćivanje, nerealna očekivanja, neovisnost i etika, interne kontrole, ugled, sudski sporovi, zakonska odgovornost, značajnost, revizijski dokazi, rizik, uzorkovanje, donošenje odluka) te je razmotrena i uloga revizora kao ekonomskog agenta u ekonomiji tržišta kapitala, kao i korporativni proces donošenja odluka. U knjizi se raspravlja o temama kao što su: filozofija revizije kao područje znanja (1. poglavlje), ponuda i potražnja za revizijom (2. poglavlje), nerealna očekivanja (u nekoliko poglavlja, a posebice u 2. poglavlju), mjesto revizije u organizaciji te njen odnos s korporativnim upravljanjem i revizijskim odborima (3. i 4. poglavlje), međunarodno okruženje revizije (5. i 6. poglavlje), prosudbe i donošenje odluka u reviziji (10. poglavlje), kontrola kvalitete revizije (15. poglavlje), revizori, cijene dionica i odluke o davanju zajmova (17. poglavlje), revizija i korporativna prijevarena (18. poglavlje), kontinuirana revizija (14. i 19. poglavlje) kao i tehnološki napredak i revizija u okruženju informacijskih tehnologija (13. i 14. poglavlje).

Ciljevi ove knjige

Ova knjiga prikazuje reviziju kao disciplinu umjesto da raspravlja *samo* o praksi revizije. Knjiga raspravlja revizijske koncepcije za mijenjajuće okruženje te kako revizija odgovara na razvijanje da bi zadovoljila očekivanja javnosti. Ovo se temelji na pretpostavci da revizijska profesija i regulatori ne mogu više razvijati regulativne standarde i prakse na *ad hoc* način. Da bi održala svoj ugled i vjerodostojnost, revizijska se industrija treba prilagoditi mijenjajućem okruženju.

Pristup ove knjige naglašava raspravu o tome što bi revizija „trebala biti“ i kako bi se trebala držati ukorak s promjenama. Autor vjeruje da ovaj pristup dodjeljuje reviziji njeno pravedno, istaknuto mjesto u tržišnoj ekonomiji kao funkciju dodane vrijednosti te dio

učinkovitog i efikasnog procesa korporativnog upravljanja. U mijenjajućem okruženju, postoji hitna potreba za pomakom od tradicionalne uloge revizora kao ovjeritelja povijesnih financijskih izvještaja.

Autor ne želi umanjiti značaj praktičnih aspekata revizije – oni su zapravo opsežno obrađeni – nego ih nastoji bolje razumjeti i objasniti, te čak i predvidjeti.

Značajke knjige

Glavna je značajka ove knjige njeno pokrivanje četiriju glavnih područja u reviziji: međunarodne dimenzije uključujući standarde, teorije i istraživanja, te glavnih revizijskih i multidisciplinarnih tema. Pruža pažljivo uravnoteženu prezentaciju revizijske teorije i prakse kroz međunarodnu i multidisciplinarnu pokrivenost revizijskih pitanja i srodnih tema. Detaljnije, ova knjiga istražuje:

- **teoretske temelje revizije:** kroz poglavlja su prezentirana i raspravljena mnoga značajna istraživanja i studije. To uključuje sljedeće: raspravu o filozofiji revizije, revizija kao područje znanja, odnos između revizije i znanstvenih disciplina, doprinos teoretskih koncepcija revizijskoj praksi, ekonomiju informacija, potražnju i ponudu usluga izražavanja uvjerenja, reviziju i organizacije, reviziju i korporativno upravljanje, neovisnost revizora i etika, donošenje odluka u reviziji, reviziju, cijene dionica i odluke o davanju zajmova te ekonomsko utvrđivanje cijena revizijskih usluga.
- **međunarodne aspekte revizije:** posebna po svojoj opsežnoj pokrivenosti međunarodnih pitanja, ova knjiga pruža razumijevanje razvoja revizije širom svijeta. To uključuje ispitivanje međunarodnih standarda (IFAC), profesionalnih standarda i regulatornih tijela u SAD-u (SEC, PCAOB, AICPA) te europskih direktiva i preporuka. IFAC-ovi standardi, direktive i preporuke EU te, gdje je prikladno, revizijski standardi SAD-a (PCAOB i AICPA) prezentirani su u odgovarajućim poglavljima. Međunarodnoj reviziji i europskim direktivama posebno su posvećeni 5. i 6. poglavlje. Nadalje, glavna revizijska pitanja u međunarodnom kontekstu prezentirana su u različitim poglavljima, primjerice: neovisnost revizora i etika (7. poglavlje), interne kontrole nad financijskim izvještavanjem (11. poglavlje), revizorovo izvješćivanje (12. poglavlje), IT i kontinuirana revizija (13. i 14. poglavlje), kontrola kvalitete revizije (15. poglavlje), zakonska odgovornost (16. poglavlje), revizija i financijska tržišta (17. poglavlje) te pitanja povezana s revizijskim okruženjem s obzirom na korporativne i revizijske neuspjehe (18. poglavlje). Iako se ova knjiga ne temelji na standardima SAD-a, raspravljani su revizijski standardi PCAOB-a i AICPA-a te propisi SEC-a (primjerice s obzirom na rizik revizije, poslovni rizik, uzrokovanje, interne kontrole, revizorovo izvješćivanje, korporativno upravljanje i revizijski odbor).
- **inovativni su pristupi reviziji i uslugama izražavanja uvjerenja također istraženi,** uključujući nedavne događaje po pitanju eksterne revizije i revizijskog odbora, rizika revizije, izvještavanja u realnom vremenu i kontinuirane revizije, COBIT-a, revizijskih i tehnoloških dostignuća, usluga izražavanja uvjerenja, interne kontrole i revizije u okruženju informacijskih tehnologija te nedavnih revizijskih i upravljačkih propisa. Ovi odjeljci ukazuju na izazove s kojima se susreće revizijska profesija.

- **multidisciplinarni pristup** istražuje odnose između revizije i organizacije, između revizije i korporativnog upravljanja (i revizijskog odbora), revizije i financijskog tržišta, revizije i korporativnog financijskog izvještavanja te revizije i sustava informacijskih tehnologija. Kroz ovu analizu možemo bolje razumjeti i poštovati ulogu revizije unutar njenog šireg konteksta.

Elementi svakog poglavlja

- **Ciljevi učenja**, kratki sadržaj i objašnjenja pojmova da učvrste učenje.
- **Sažetak tema** na gotovo svakoj stranici.
- **Opsežne reference** – rijetkost u revizijskim knjigama – kao upute za daljnje čitanje, istraživanja i napredne studije.
- **Pitanja za ponavljanje i raspravu** da omoguće studentima i drugim korisnicima testiranje naučenog znanja i da potaknu raspravu u učionici.
- **Opsežan pojmovnik** (rijetkost u trenutnim udžbenicima).
- **Najnoviji citati** regulatora i znanstvenika specijaliziranih u različitim područjima revizije.

Publika

Ova je knjiga namijenjena naprednim kolegijima iz područja revizije i računovodstva (studijima povezanih s poslovanjem) na višim preddiplomskim i postdiplomskim razinama. Autor vjeruje da bi neka poglavlja također bila zanimljiva stručnjacima, regulatornim tijelima i istraživačima. Ovo djelo predstavlja reviziju u današnjem nesigurnom poslovnom okruženju te također gleda naprijed s ciljem da otvori raspravu o budućim uslugama izražavanja uvjerenja. Iako duboka rasprava svakog pitanja očigledno nije moguća, knjiga pokušava pružiti dostatne reference za one čitatelje koji bi htjeli nastaviti čitanje i istraživanje u pojedinom području.

Knjiga je organizirana oko najvažnijih tema kao što su revizija i organizacija, revizija i korporativno financijsko izvještavanje, međunarodna revizija, temeljne teme u reviziji (potražnja za revizijom, neovisnost i etika, dokazi i donošenje odluka, revizorovo izvješćivanje, informacijske tehnologije, kontrola kvalitete, zakonska odgovornost i sudski sporovi te revizijski neuspjesi).

Sve je to obrađeno u devetnaest poglavlja i opsežnom pojmovniku. Struktura sadržaja dana je na početku svakog poglavlja.

Bahram Soltani